

PARAULES DE VIDA

L'educació dels fills

L'educació dels fills és un dels deures fonamentals que els pares tenen i que, per tant, han d'exercir amb sentit de responsabilitat moral. Això implica que són ells els qui tenen el dret de prendre les decisions fonamentals en relació amb aquesta dimensió tan important per a la vida dels seus fills. La missió de l'Estat consisteix a garantir per a tots una educació digna, que els pares puguin exercir aquest dret sense cap tipus de coacció i que en tots els casos es compleixin uns mínims, tant en els continguts de les matèries com en la transmissió d'uns valors morals que assegurin la convivència pacífica en el si d'una societat pluralista. No competeix a les autoritats públiques impedir l'exercici dels drets dels pares, imposant a tots una determinada manera de pensar o uns valors ètics que estiguen en contradicció amb les seues creences.

El procés educatiu és, al mateix temps, un camí d'aprenentatge i de creixement personal. L'educació no és únicament comunicació de sabers. Inclou la transmissió d'actituds i de valors bàsics perquè la persona s'in-

tegre en la societat convivint amb els altres, i perquè sàpiga afrontar les circumstàncies i situacions de la vida, cercant en tot moment la veritat i el bé. Per això els joves necessiten models d'humanitat que els puguin ajudar a créixer com a persones.

L'Església sempre ha estat present en el món de l'educació. I aquesta presència es concreta fonamentalment de dues maneres: d'una banda amb una xarxa de centres educatius la ti-

tularitat dels quals pertany a institucions eclesials, i també oferint a les famílies i alumnes que ho desitgen la possibilitat d'aprofundir en el coneixement de la fe i de la moral cristiana mitjançant l'assignatura de Religió catòlica que, sent de lliure elecció, els centres tenen l'obligació d'oferir en virtut dels acords vigents entre l'Església catòlica i l'Estat. Aquesta presència vol ser, per part de l'Església, una ajuda a les famílies cristianes i

als qui ho desitgen per reforçar la seua missió en l'educació dels seus fills, i un camí perquè el dret dels pares a educar-los segons les seues conviccions morals i religioses pugui fer-se realitat. Les autoritats públiques tenen l'obligació de garantir eficaçment aquest dret fonamental de les famílies.

Durant les pròximes setmanes moltes famílies haureu de prendre decisions que tenen a veure amb l'educació dels vostres fills. Comença la preparació del pròxim curs escolar i, en molts casos, això suposa l'elecció del centre educatiu. També és el moment d'inscriure els fills en la classe de Religió catòlica. Són decisions que s'han de prendre amb un gran sentit de la responsabilitat, perquè són importants per al futur dels xiquets i joves, ja que poden ajudar-los a créixer com a persones segons el model de l'home perfecte, que és Crist. Us convido a informar-vos dels vostres drets, a no renunciar a exercir-los i a actuar segons la vostra consciència cristiana.

Amb la meua benedicció i afecte.

† **Enrique Benavent Vidal**
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

LES RAONS DE CREURE

La religió dels sentits (i III)

La festa és un símbol de la plenitud possible. És, tal i com la concebo, una celebració de la vida. No obeeix a cap raó instrumental. És gratuïta, do generós, oberta a tots. Res a veure amb la seva degeneració consumista i elitista que molt sovint contemplem en la nostra societat. La festa és, al contrari, higiènica, saludable, catàrtica, necessària, equilibra les tensions i ajusta els contraris. És un espai i un temps en el qual les persones ens trobem i ens reconeixem; és un assaig de noves possibles maneres d'ésser i de viure.

És gratuïta. Eleva per damunt de les preocupacions immediates i de les recerques de resultats tangibles. Posa en nosaltres profunditat i alçada per

guardar-nos d'atribuir-nos la glòria de les nostres obres. Ens situa en el nostre veritable nivell; no és tant el que fem com el que som. Una festa basada en la utilitat, en el rendiment, no és, pròpiament, una festa. És un esperpent de festa.

L'home calculador i racional ha matat l'*homo festivus* que porta en el seu dedins. Ens hem convertit en espectadors de la festa aliena o bé en consumidors d'entreteniments, o bé en practicants de l'evasió del divendres, però tot això són esperpents de la festa. La festa és la celebració de l'ara, però de l'ara comunitari. És expressar obertament, a través de la imaginació i la bellesa del cos que és un goig existir ara en aquest món i existir-hi amb vosaltres.

L'opció cristiana és una opció que, en lloc d'amargar la vida, l'endolceix; li introdueix pau i serenitat. Res més amarg que pensar que venim del no res i que tot tendeix, irremissiblement, cap al no res i que tots els esforços són en debades.

¿Hi ha quelcom més amarg que perdre l'estimada en una mort prematura i assumir que mai més no podré veure-la, ni besar-la, ni abraçar-la? L'opció cristiana ens mou a esperar, a creure en la comunió de tots, en la trobada eterna, en cos i ànima, no se sap com, ni quan, però un encontre de tots aquells que estimem i hem estimat en l'eternitat. Aquesta fe, lluny d'amargar-nos, ens mou a la festa, fa bategar el cor d'alegria.

Francesc Torralba, doctor en Teologia

PALABRAS DE VIDA

La educación de los hijos

La educación de los hijos es uno de los deberes fundamentales que los padres tienen y que, por tanto, deben ejercer con sentido de responsabilidad moral. Ello implica que son ellos quienes tienen el derecho de tomar las decisiones fundamentales en relación con esta dimensión tan importante para la vida de sus hijos. La misión del Estado consiste en garantizar para todos una educación digna, que los padres puedan ejercer este derecho sin ningún tipo de coacción y que en todos los casos se cumplan unos mínimos, tanto en los contenidos de las materias como en la transmisión de unos valores morales que aseguren la convivencia pacífica en el seno de una sociedad pluralista. No compete a las autoridades públicas impedir el ejercicio de los derechos de los padres, imponiendo a todos una determinada manera de pensar o unos valores éticos que estén en contradicción con sus creencias.

El proceso educativo es, al mismo tiempo, un camino de aprendizaje y de crecimiento personal. La educación no es únicamente comunicación de saberes. Incluye la transmisión de actitudes y de valores básicos para que la persona se integre en la sociedad conviviendo con los demás, y para que sepa afrontar las circunstancias y situaciones de la vida, buscando en todo momento la verdad y el bien. Por ello los jóvenes necesitan modelos de humanidad que les puedan ayudar a crecer como personas.

La Iglesia siempre ha estado presente en el mundo de la educación. Esta presencia se concreta fundamentalmente de dos maneras: por una parte con una red de centros educativos cuya titularidad pertenece a instituciones eclesiales, y también ofreciendo a las familias y alumnos que lo deseen la posibilidad de profundizar en el conocimiento de la fe y de la moral cristiana mediante la asignatura de Religión católica que, siendo de libre elección, los centros tienen la obligación de ofrecer en virtud de los acuerdos vigentes entre la Iglesia católica y el Estado. Esta presencia quiere ser, por parte de la Iglesia, una ayuda a las familias cristianas y a quienes lo deseen para reforzar su misión en la educación de sus hijos, y un camino para que el derecho de los padres a educar los según sus convicciones morales y religiosas pueda hacerse realidad. Las autoridades públicas tienen la obligación de garantizar eficazmente este derecho fundamental de las familias.

Durante las próximas semanas muchas familias deberéis tomar decisiones que tienen que ver con la educación de vuestros hijos. Comienza la preparación del próximo curso escolar y, en muchos casos, ello supone la elección del centro educativo. También es el momento de inscribir a los hijos en la clase de Religión católica. Son decisiones que se deben tomar con un gran sentido de la responsabilidad, porque son importantes para el futuro de los niños y jóvenes, ya que pueden ayudarles a crecer como personas según el modelo del hombre perfecto, que es Cristo. Os invito a informaros de vuestros derechos, a no renunciar a ejercerlos y a actuar según vuestra conciencia cristiana.

Con mi bendición y afecto.

† Enrique Benavent Vidal
Obispo de Tortosa

Presidencia de posesió del degà del Capítol Catedralici

Ha restat vacant l'ofici de degà del Capítol Catedral en complir-se el període de cinc anys pel qual fou nomenat l'anterior degà l'any 2012, a tenor del cànon 507&1 del Codi de Dret Canònic, el Capítol Catedral de Santa Maria de Tortosa, el dijous 18 de gener es reuní a la Sala Capitular per procedir-ne a la preceptiva elecció canònica.

Hi eren presents onze canonges electors, dels quals nou van votar a favor del canonge Arín.

El secretari del Capítol comunicà, formalment, al Sr. Bisbe el resultat de l'elecció i Mons. Benavent, bisbe de Tortosa, amb data vint-i-nou de gener confirmant l'elecció feta pels canonges, sig-

nà oficialment el nomenament canònic de José-Luis Arín Roig com a degà del Capítol Catedral Santa Maria de Tortosa per un període de cinc anys.

Finalment, el dijous 8 de febrer tingué lloc la presa de possessió canònica: primer a la Sala Capitular, sota la presidència de l'Excm. i Rvdm. Enrique Benavent i Vidal, bisbe de la Diòcesi, el nou degà va fer el Jurament de Fidelitat així com la Professió de Fe; a continuació, ja al Presbiteri de la Catedral i acompanyats d'alguns feligresos, el Sr. Bisbe presidí la Pregària Capitular amb l'Ofici de Lectura i l'Hora intermitja de Tèrcia.

Mn. Josep Lluís Arín

Campanya de Mans Unides a Móra d'Ebre

El diumenge 11 de febrer, a la «Missa Major» de Móra d'Ebre, es va donar el tret de sortida a la campanya 2018 de Mans Unides, que aquest any porta el lema «Comparteix el que importa».

Els nens de comunió es van encarregar de llegir les pregàries i de portar a l'altar, com a ofrenes, els cartells de la campanya i dels projectes.

A Móra d'Ebre, aquesta organització compta amb un equip de set dones, que comprometen part del seu temps i del seu esforç, de manera més visible; fan present Mans Unides en diversos moments durant l'any: la celebració de l'inici de campanya, el sopar al teatre, el sorteig d'una cistella de Nadal o la tómbola a la Fira de Móra la Nova.

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «A mida que creixem en la vida espiritual, comprenem que la gràcia ens arriba juntament amb els altres i cal compartir-la amb els altres» (7 de febrer).

@Pontifex: «No podem restar en silenci davant del patiment de milions de persones la dignitat dels quals està ferida» (8 de febrer).

@Pontifex: «El Senyor es fa present a la nostra vida mostrant-nos tot el seu amor i ens encoratja a correspondre-hi amb generositat» (10 de febrer).

@Pontifex: «Els malalts han de ser sempre estimats en la seva fragilitat i respectats en la seva inviolable dignitat» (11 de febrer).

1r IntErior de l'any!

El dissabte 10 de febrer vam tenir el primer IntErior de l'any. Per a qui no els coneixeu, és una trobada, que té lloc tres vegades a l'any, adreçada principalment a joves, i que se celebra al convent de Santa Anna de les germanes agustines, al poble de Sant Mateu (Castelló).

Normalment l'esquema del dia comença amb una conferència de formació que se centra en un tema concret, d'interès per als joves i per a totes les persones de fe desperta, en general; segueix amb el rès de l'Àngelus i cap a l'hora de dinar es puja a l'ermita de la Mare de Déu dels Àngels. Després tornem al convent per escoltar el testimoni —de vegades cal anar preparat, ja que no deixen indiferent— i per acabar, s'exposa

el Santíssim. Un sacerdot sol guiar l'oració a la vegada que altres preveres administren el sagrament de

la penitència. Abans de marxar, les germanes sempre tenen un bon benestar esperant-nos al locutori, on po-

dem també retrobar-nos amb elles i compartir les nostres vivències del dia.

Aquest 1r IntErior duia com a lema «Estar sempre alegres en el Senyor» (Flp 4,4), i el model de la jornada va canviar bastant respecte del que estem acostumats, ja que va tenir un paper essencial els testimoniatges: van ser vuit les experiències que vam escoltar.

La primera part del dia va prendre el format d'una entrevista, amb el títol «L'alegria en el sofriment». Després, va regalar-nos el seu testimoni Rosa Pich, mare d'una gran família amb 18 fills, molt coneguda a les xarxes socials.

Maria Y. Llarch (Móra d'Ebre)

Signat el conveni per a la restauració de la Façana dels Apòstols a Morella

El diumenge 11 de febrer es va celebrar la Missa Estacional a la parròquia de Morella, va ser el primer acte de la Visita Pastoral a la parròquia, perquè la resta d'activitats programades van haver de ser ajornades per causa del mal temps.

En cloure l'Eucaristia es va realitzar la signatura del conveni per a la restauració de la Façana dels Apòstols de la Basílica Arxiprestal. L'acte de la signatura es va portar a terme per part del nostre bisbe, Excm. i Rvdm. Enrique Benavent; pel M. Hble. Sr. Ximo Puig, president de la Generalitat, i per l'Il·lm. Sr. Rhamsés Ripollès, alcalde de la localitat.

Abans de la signatura, es van explicar les característiques tècniques del projecte de restauració i dels estudis realitzats per decidir la millor forma de procedir a la restauració en cada un dels llocs, en funció de les

patologies que s'han observat. El primer en prendre la paraula va ser l'arquitecte Vicente Dualde, com a responsable de la redacció del projecte.

Com a pas necessari per a la redacció del projecte, s'havia de fer un estudi de la situació en cada una de les parts de la façana, que es va realitzar amb la coordinació de l'IVACOR (Institut Valencià de Conservació i Restauració) i l'IRP de la UPV (Institut Universitari de restauració del Patrimoni de la Universitat Politècnica de València).

Abans de la signatura, van prendre la paraula els tres signants del conveni, que van remarcar la importància que té el projecte per a la recuperació d'una de les obres més importants del patrimoni històric valencià a l'època del gòtic.

Amb la signatura del conveni ja es pot procedir a la realització del projec-

te de restauració, que té un pressupost total de 830.000 € i un període de realització d'un any perquè ve-

gem la portalada amb tot el seu esplendor.

Eduard Blasco

AGENDA

- ▶ **Dimarts 10**, reunió del Consell de Presbiteri.
- ▶ **Divendres 13**, Ametlla de Mar, a les 18.30 h, confirmacions.
- ▶ **Dissabte 14**:
—Sant Mateu, Ermita Mare de Déu dels Àngels, a les 9 h, Missa i Visita Pastoral.
—Ascó, a les 19 h, confirmacions.
- ▶ **Diumenge 15**, Paüls, a les 11 h, confirmacions.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

9. □ **Dilluns** (litúrgia de les hores: 2a setmana) [Is 7,10-14;8,10 / Sl 39 / He 10,4-10 / Lc 1,26-38]. Anunciació del Senyor. Santa Maria de Cleofàs, parenta de la Verge Maria; sant Marcel, bisbe.
10. □ **Dimarts** [Fets 4,32-37 / Sl 92 / Jo 3,7-15]. Sant Ezequiel, profeta (s. VI aC); sant Dimes, el bon lladre; sant Terenci, mr.
11. ■ **Dimecres** [Fets 5,17-26 / Sl 33 / Jo 3,16-21]. Sant Estanis-

lau, bisbe de Cracòvia i mr. (1079); sant Isaac, monjo.

12. □ **Dijous** [Fets 5,27-33 / Sl 33 / Jo 3,31-36]. Sant Juli I, papa (romà, 337-352); sant Damià, bisbe; santa Vísia, vg. i mr.

13. □ **Divendres** [Fets 5,34-42 / Sl 26 / Jo 6,1-15]. Sant Hermenegild, príncep hispànic, mr. (586); sant Martí I, papa (649-656) i mr.

14. □ **Dissabte** [Fets 6,1-7 / Sl 32 / Jo 6,16-21]. Sant Tiburci, mr.;

sant Lambert, bisbe; santa Dominna, vg. i mr.

15. □ **Diumenge vinent**, III de Pasqua (litúrgia de les hores: 3a setmana) [Fets 3,13-15.17-19 / Sl 4 / 1Jo 2,1-5a / Lc 24,35-48]. Sant Telm (denominació amb què és conegut popularment el beat Pedro González), religiós dominicà, de Galícia; sant Crescent, màrtir; santes Basilissa i Anastàsia, màrtirs a Roma.

Diumenge II de Pasqua o de la Divina Misericòrdia (B)

COMENTARI

Com el Pare m'ha enviat a mi també jo us envio a vosaltres

Maestà, de Duccio di Buoninsegna (s. XIV),
Museo dell'Opera, Siena (Itàlia)

El llibre dels Fets dels Apòstols s'estructura sobre l'encàrrec del Ressuscitat als Apòstols: *Quan l'Esperit Sant vindrà sobre vosaltres, rebreu una força que us farà testimonis meus a Jerusalem, a Judea, a Samària i fins als límits més llunyans de la terra* (1,5s).

Els primers testimonis del Ressuscitat són la Comunitat de Jerusalem. Un primer resum (2,42s) ha destacat llur *constància a assistir a l'ensenyament dels Apòstols, a posar en comú els béns i reunir-se per a partir el Pa i per a la pregària*.

El segon resum presenta llur compartir tots els béns. El fet diferencial d'aquest estil de vida, on *no hi havia ningú que visqués en la indigència*, és l'objectiu: *donar testimoni de la resurrecció de Jesucrist*.

A 1Jn 5 el paral·lelisme entre *tothom qui creu i tothom qui estima* subratlla la complementarietat entre fe en Déu i amor als fills de Déu. L'amor fratern neix del projecte de Déu perquè la veritable comunió amb Déu reclama la prova de l'amor als germans.

En ser sepultat, Jesús de Natzaret desappareix de l'escena pública; poc després, els seus proclamen que Ell és viu amb una Vida nova. Què ha passat?

Cap text narra el moment puntual de Jesús ressuscitant.

Als relats evangèlics d'encontres amb el Ressuscitat hi ha elements comuns: tots són en diumenge, *el primer dia de la setmana*; sempre té la iniciativa el Ressuscitat sortint a buscar els seus (i mai a l'inrevés); sempre hi ha resistència a reconèixer-lo.

Després d'aparèixer-se a Maria Magdalena, *el vespre d'aquell mateix diumenge*, amb els deixebles reunits a casa amb les portes tancades per por dels jueus, el Ressuscitat entrà dient-los: *«Pau a vosaltres»*; i els mostrà *les mans i el costat*, signe de la seva identitat de Redemptor amb *l'amor més gran*.

El do de *l'Esperit Sant* els capacita per a la missió: *Com el Pare m'ha enviat a mi, també Jo us envio a vosaltres*. Amb un encàrrec precís: *A tots aquells a qui perdonareu els pecats, els quedaran perdonats*.

Nosaltres tampoc hem vist físicament el Ressuscitat: *Feliços els qui creuran sense haver vist*. Amb fe viva per a *tenir vida en el seu Nom*.

Mn. José Luis Arín

▶ Lectura dels Fets dels Apòstols (Ac 4,32-35)

La multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima, i ningú d'ells no parlava de les coses que posseïa com si fossin pròpies, sinó que tenien tots els béns en comú. El testimoni que els Apòstols donaven de la resurrecció de Jesucrist el confirmaven amb el poder que tenien d'obrar grans miracles. Tots els creients eren molt ben vistos de la gent. Entre ells no hi havia ningú que visqués en la indigència, perquè tots els qui eren propietaris de terres o d'immobles els venien, dipositaven als peus dels Apòstols el producte de la venda i era distribuït segons les necessitats de cadascú.

▶ Salm responsorial (117)

R. *Enaltiu el Senyor: Que n'és, de bo, perdura eternament el seu amor. O bé: Al·leluia.*

▶ Lectura de la primera carta de sant Joan (1Jn 5,1-6)

Estimats, tothom qui creu que Jesús és el Messies ha nascut de Déu, i no hi ha ningú que estimi el pare sense estimar els fills que han nascut d'ell.

Si estimem Déu i complim els seus manaments, no hi ha dubte que estimem els fills de Déu, ja que estimar Déu vol dir guardar els seus manaments. I aquests manaments no són feixucs, perquè cada fill de Déu és un vencedor del món. La nostra fe és la victòria que ja ha vençut el món. ¿Qui venç el món, sinó el qui creu que Jesús és el fill de Déu? Ell, Jesucrist, ha vingut a complir la seva missió per l'aigua i per la sang; no per l'aigua solament, sinó per l'aigua i per la sang, i l'Esperit en dona testimoni, ja que l'Esperit és la veritat.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Joan (Jn 20,19-31)

El vespre d'aquell mateix diumenge, els deixebles eren a casa amb les portes tancades per por dels jueus. Jesús entrà, es posà al mig i els digué: «Pau a vosaltres.» Després els ensenyà les mans i el costat. Els deixebles s'alegraren de veure el Senyor. Ell els tornà a dir: «Pau a vosaltres. Com el Pare m'ha enviat a mi, també jo us envio a vosaltres.» Llavors alenà damunt d'ells i els digué: «Rebeu l'Esperit Sant. A tots aquells a qui perdonareu els pecats, els quedaran perdonats, però mentre no els perdonareu, quedaran sense perdó.» Quan vingué Jesús, Tomàs, el Bessó, un dels dotze, no era allà amb els altres. Ells li digueren: «Hem vist el Senyor.» Ell els contestà: «Si no li veig a les mans la marca dels claus, si no li fico el dit dins la ferida dels claus, i la mà dins el costat, no m'ho creuré pas.» Vuit dies més tard els deixebles eren a casa altra vegada i Tomàs també hi era. Estant tancades les portes, Jesús entrà, es posà al mig i els digué: «Pau a vosaltres.» Després digué a Tomàs: «Porta el dit aquí i mira'm les mans; porta la mà i posa-me-la dins el costat.» No siguis tan incrèdul. Sigues creient.» Tomàs li respongué: «Senyor meu i Déu meu!» Jesús li diu: «Perquè m'has vist has cregut? Feliços els qui creuran sense haver vist.» Jesús va fer en presència dels deixebles molts altres miracles que no trobareu escrits en aquest llibre. Els que heu llegit aquí han estat escrits perquè cregueu que Jesús és el Messies, el Fill de Déu, i, havent cregut, tingueu vida en el seu nom.

▶ Lectura del libro de los Hechos de los Apóstoles (Hch 4,32-35)

El grupo de los creyentes tenía un solo corazón y una sola alma: nadie llamaba suyo propio nada de lo que tenía pues lo poseían todo en común. Los apóstoles daban testimonio de la resurrección del Señor Jesús con mucho valor. Y se los miraba a todos con mucho agrado.

Entre ellos no había necesitados, pues los que poseían tierras o casa las vendían, traían el dinero de lo vendido y lo ponían a los pies de los apóstoles; luego se distribuía a cada uno según lo que necesitaba.

▶ Salmo responsorial (117)

R. *Dad gracias al Señor porque es bueno, porque es eterna su misericordia. O bien: Aleluya.*

▶ Lectura de la primera carta del apóstol san Juan (1Jn 5,1-6)

Queridos hermanos: Todo el que cree que Jesús es el Cristo ha nacido de Dios; y todo el que ama al que da el ser ama también al que ha nacido de él. En esto conocemos que amamos a los hijos de Dios: si amamos a Dios y cumplimos sus mandamientos. Pues en esto consiste el amor de Dios: en que guardemos sus mandamientos. Y sus mandamientos no son pesados, pues todo lo que ha nacido de Dios vence al mundo. Y lo que ha conseguido la victoria sobre el mundo es nuestra fe. ¿Quién es el que vence al mundo sino el que cree que Jesús es el Hijo de Dios? Este es el que vino por el agua y la sangre: Jesucristo. No sólo en el agua, sino en el agua y en la sangre; y el Espíritu es quien da testimonio, porque el Espíritu es la verdad.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Juan (Jn 20,19-31)

Al anochecer de aquel día, el primero de la semana, estaban los discípulos en una casa, con las puertas cerradas por miedo a los judíos. Y en esto entró Jesús, se puso en medio y les dijo: «Paz a vosotros». Y, diciendo esto, les enseñó las manos y el costado. Y los discípulos se llenaron de alegría al ver al Señor. Jesús repitió: «Paz a vosotros. Como el Padre me ha enviado, así también os envío yo». Y, dicho esto, sopló sobre ellos y les dijo: «Recibid el Espíritu Santo; a quienes les perdonéis los pecados, les quedan perdonados; a quienes se los retengáis, les quedan retenidos». Tomás, uno de los Doce, llamado el Mellizo, no estaba con ellos cuando vino Jesús. Y los otros discípulos le decían: «Hemos visto al Señor». Pero él les contestó: «Si no veo en sus manos la señal de los clavos, si no meto el dedo en el agujero de los clavos y no meto la mano en su costado, no lo creo». A los ocho días, estaban otra vez dentro los discípulos y Tomás con ellos. Llegó Jesús, estando cerradas las puertas, se puso en medio y dijo: «Paz a vosotros». Luego dijo a Tomás: «Trae tu dedo, aquí tienes mis manos: trae tu mano y métela en mi costado; y no seas incrédulo, sino creyente». Contestó Tomás: «¡Señor mío y Dios mío!». Jesús le dijo: «¿Por qué me has visto has creído? Bienaventurados los que crean sin haber visto». Muchos otros signos, que no están escritos en este libro, hizo que creáis que Jesús es el Mesías, el Hijo de Dios, y para que, creyendo, tengáis vida en su nombre.